

• ۲۹ و ۳۰ آبان ۱۳۹۸ • دانشــکده فنـی و مهندسـی شـرق گیلان

- 20 & 21 Nov. 2019
- Faculty of Technology and Engineering- East of Guilan

شناسائی محدوده جاده مبتنی بر بینائی ماشین

مريم مست ظهوري'، راضيه عدالت حقي ً

Maryam_zohouri@yahoo.com کاری دانشگاه گیلان؛ sara_h_e@yahoo.com ٔ دکتری کارشناسی ارشد مهندسی برق، دانشگاه علم و صنعت؛

چکیده

شناسائی محدوده جاده؛ بینائی ماشین؛ دوربین مونوکیولار.

كلمات كليدي

شناسائی محدوده جاده یکی از اساسی ترین موضوعات مطرح در سیستم های رانندگی مستقل (ADAS) میباشد. اطلاعات مربوط به جاده در یک محیط شهری شامل سطح جاده، خطوط عابر پیاده، چراغ راهنمائی، خطوط رنگی و علائم مختلف است که مهمترین عامل، اطلاعات خط نمایش داده شده در جاده است. شایع ترین روش هایی که برای شناسائی وجود دارند، استفاده از تکنیکهای مبتنی بر یادگیری عمیق مثل تقسیم بندی معنائی میباشند که مزایای بسیاری دارند. اما بدلیل بالا بودن حجم محاسبات، از سرعت که یکی از عوامل مهم شناسائی است کاسته می شود. در این مقاله، از دوربین مونو کیولار (واحد) که مبتنی بر بینائی ماشین است، جهت شناسایی جاده که نیازهای فوق را بر آورده کند، استفاده شده است. در ابتدا تصاویر دریافتی از یک محیط شهری Caltech توسط دوربین مونو کیولار به عنوان ورودی دریافت و با دید چشم پرنده مورد بررسی قرار گرفته است. سپس با استفاده از تئوری بیزین، تصویر مورد نظر را بر اساس احتمالات تقسیم بندی کرده و خطوط را بر اساس مدل پارابولیک شناسائی و جهت بهبود دقت در شناسائی خطوط از الگوریتم ADAS علاوه بر استفاده شده است. در نتایج بدست آمده مشخص شد با به کارگیری این روش در سیستم های ADAS علاوه بر مزیت افزایش دقت و سرعت در لحظه، ایمنی خودرو نیز بهبود میابد.

۱- مقدمه

هر ساله بسیاری از مردم در تصادفات جادهای به علت عدم توجه راننده جان خود را از دست می دهند. سیستم کمک راننده پیشرفته (ADAS) در افزایش ایمنی به رانندگان جهت کاهش تصادفات نقش بسزایی دارد. این سیستم با هشدار دادن به راننده یا انجام اقدامات اصلاحی موجب جلوگیری از تصادفات در شرایط خطرناک می شود. تشخیص دقیق خطوط جاده یک مسئله مهم در سیستمهای هشدار خروج خط و سیستمهای کمک به راننده است. خطوط مرزی همیشه به وضوح قابل مشاهده نیستند. به عنوان مثال، شرایط بد جاده، کم رنگ بودن خطوط علامت گذاری شده، اثرات محیطی مثل سایههای ناشی از اشیاء، درختان، وسایل نقلیه دیگر یا شرایط روشنائی مثل چراغهای خیابان، شرایط روز و شب یا مه باعث می شوند که پردازش یک تصویر دریافتی از جاده با مشکل روبرو شود و خطا رخ دهد. همچنین اکثر روشها هنگام تشخیص خطوط جاده بین خطوط ممتد و غیر ممتد، خودرو قادر به تصمیم گیری جهت هشدار دادن به راننده مثلاً برای سبقت غیر مجاز و ... می باشد. روشهای مختلفی برای این شناسائی وجود دارند. از جمله این روشها می توان به روش تقسیم بندی

Advanced Driving Assistance System \

- 20 & 21 Nov. 2019
- · Faculty of Technology and Engineering- East of Guilan

• دانشًــکده ۖ فنـی و مهندسـی شـرق گیلان

معنائی ٔ اشاره کرد. در این روش که مبتنی بر یادگیری عمیق ٔ است، عمل شناسائی توسط برچسب گذاری تمام اشیاء انجام میشود. همچنین می توانیم از جعبه ابزار Automated Ground Truth Labeler برای تقسیم بندی معنائی استفاده کنیم. این روش در واقع از یادگیری عمیق استفاده می کند اما فقط اشیاء با وزن بیشتر در آن برچسب گذاری میشوند. لذا واقعی تر از روش قبل است اما دقت و سرعت آن نسبت به روش قبل پائین تر است. هر دو روش فوق از یک شبکه عصبی از پیش آموزش دیده شده به نام SegNet استفاده می کنند. معماری رمز گذاری آنها نیز بر اساس ^{5} VGG16 است اما در پایگاه داده استفاده شده متفاوت هستند. اولی بر اساس پایگاه داده CamVid و دومی بر اساس پایگاه داده Caltech میباشد. روش سوم برای شناسائی خطوط و محدوده جاده، روش بینائی ماشین با استفاده از دوربین مونوکیولار است که هدف اصلی ما در این تحقیق میباشد. این روش، با دید چشم پرنده ^۵ (BEV) مثل پرنده از بالا به جاده نگاه می کند و در هر الگوریتمی قرار بگیرد، شناسایی خطوط بهتر انجام می شود. در این روش برای شناسائی خطوط جاده از مدل خط پارابولیک استفاده می شود و برای بهبود شناسائی از الگوریتم استفاده می شود. RANSAC یک روش تکراری برای برآورد پارامترهای یک مدل ریاضی از یک مجموعه داده مشاهده شده است $RANSAC^{\epsilon}$ که شامل دادههای خارج از محدوده است. لذا میتواند بهعنوان روش تشخیص خارج از محدوده هم تفسیر شود. در ادامه این روش، از تابع SegNetLayer جهت تقسیم بندی خطوط استفاده می شود که بر اساس تقسیم بیزین کار می کند. البته روش بینائی ماشین با استفاده از دید استریو، لیدار و رادار نیز ممکن است که همگی از نظر برد بیشتر و تشخیص خوب در شب از مونوکیولار بهتر میباشند. اما به دلیل پارهای از مشکلات مثل فیمت بالا، محاسبات پیچیده، ناپایداری در شرایط مختلف روشنائی، آب و هوای بارانی و غیره در این تحقیق از آنها صرفنظر کردیم. البته ناگفته نماند که ضعف دوربین مونوکیولار در تشخیص و شناسائی در شب هنوز برطرف نشده است. با این حال، این دوربین بهعلت سرعت و دقت خوبی که در تشخیص جزئیات جاده دارد برای ما مطلوب است.

۲- شناسائی محدوده جاده مبتنی بر بینائی ماشین

۲. ۱ – درک بینائی با استفاده از دوربین مونوکیولار

دوربین مونوکیولار قابلیت بسیار خوبی در تشخیص خطوط ممتد و غیر ممتد و خطوط عابر پیاده داشته و همچنین هزینه محاسباتی آن مناسب میباشد. اندازه دوربین نسبت به سایر دوربینها کوچکتر و بنابراین محل نصب دوربین آزادتر میباشد. این دوربین همچنین دارای کالیبراسیون راحتتری میباشد که در وب سایت Caltech کالیبراسیون دوربین مورد استفاده در متلب ارائه شده است. علاوه بر آن با استفاده از BEV که دید دو بعدی میباشد و اعمال تابعی که مبتنی بر کنتراست پیکسلها میباشد خطوط را شناسائی میکند و از آشکارساز ACF^{ν} که بر اساس یادگیری عمیق کار می کند و از قبل آموزش دیده است، جهت شناسائی خودرو استفاده می کند که باعث بهبود عملکرد آن می شود. ادغام این دو با هم منجر به شناسائی سریع و دقیق شده است. بنابراین خودرو می تواند درست و بهموقع تصمیم گیری کند.

۲. ۲ - روشهای مبتنی بر بینائی ماشین

در این روش، شناسائی خودکار شیء و ردیابی آن توسط جعبه ابزار بینائی کامپیوتر [^] و جعبه ابزار خودکار رانندگی ^۹ ایجاد می شود. در اینجا، از مجموعه دادههای Caltech که شامل تصاویری از محیط خیابانهای شهر میباشد استفاده شده است. نتایج حاصل از این مجموعه دادهها عملکرد بهتری در استخراج خطوط مرزی در شرایط مختلف محیطی مثل زمانی که سایهها منجر به تغییرات روشنایی در جادهها میشوند، نسبت به روشهای معمول نشان میدهد. وسایل نقلیه خودران میتوانند محیط را با استفاده از رادار (Radar)، لیدار (Lidar)، جی پی اس

Semantic Segmentation

Deep Learning

Visual Geometry Group

Eye Bird's View

RANdom Sample Consensus

Aggregare Chanle Feature

Computer Vision Toolbox [^] Automated Driving Toolbox

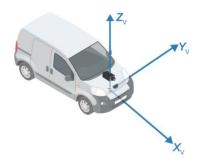

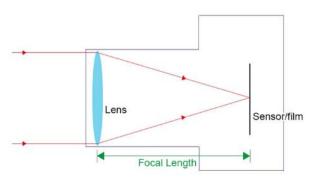
- دانشًــکده ۖ فنـی و مهندسـی شـرق گیلان

• 20 & 21 Nov. 2019 • Faculty of Technology and Engineering- East of Guilan

(GPS) و دوربین تشخیص دهند. هر نوع سنسور اطلاعات مختلفی را بر اساس ردیابی مسیر ارائه میدهد. دقت سنسور نیز در شرایط مختلف آب و هوایی متفاوت میباشد. روشهای مبتنی بر بینائی به دو دسته تقسیم میشوند. روشهای مبتنی بر مدل که یک مدل ریاضی از ساختار جاده را با بهره گیری از مختصات هندسی دوربین و جاده بهعنوان پارامترهای ورودی استفاده می کند و روشهای مبتنی بر ویژگی که می تواند خطوط مارک شده را از مناطق غیر خطوط با استفاده از ویژگی های جاده مانند رنگ، شیب، هیستوگرام یا لبه شناسائی کند. با وجود این روشها موقعیت خطوط بهطور دقیق شناسائی نمیشوند. بنابراین تحقیقات اخیر، تمرکز خود را بر توسعه راه حلهای مبتنی بر بینائی و استفاده از سنسورهای اضافی برای بهبود نتایج قرار دادهاند [1,2]. اولین مرحله در این روش، تعریف پیکربندی یک سنسور دوربین یکپارچه یا مونوکیولار است. اطلاعات پیکربندی دوربین شامل پارامترهای ذاتی (طول کانونی و مرکز نوری دوربین) و پارامترهای بیرونی (جهت گیری (Yaw .Pitch و Roll)) و موقعیت دوربین است که در شکل (الف)۲-۲ نشان داده شده است، میباشد. در این مطالعه دوربین در بالای وسیله نقلیه در ارتفاع ۱.۵ متر از سطح زمین و pitch به اندازه ۱ درجه به سمت زمین نصب شده است و در شکل (ب)۲-۲ نشان داده شده است. سپس این اطلاعات برای ایجاد پارامترهای دیگر که مبتنی بر پارامترهای دوربین است تعیین میشود و موقعیت سیستم مختصات دوربین را با توجه به سیستم مختصات خودرو مشخص می کند.

شکل (الف)۲-۲: مکان قرار گیری دوربین در خودرو

شكل (ب)٢-٢: توصيف طول كانوني

۲. ۳- پیکربندی دوربین

عملیات کالیبره به چند دلیل انجام می شود. تقریباً همه لنزهایی که در پردازش تصویر و بینائی ماشین استفاده می گردند، دارای انحناء می باشند که موجب انحناء در تصویر می گردد. همچنین خطای پرسپکتیو نیز از طریق کالیبره حل می گردد. از طرفی، عدم کالیبراسیون صحیح سنسور و درجه آزادی در محل نصب سنسور باعث کاهش کیفیت تصاویر شده که منجر به شناسائی اشتباه خطوط و رانندگی در محدوده جاده که خود می تواند عامل تصادفات باشد. دوربینها براساس مکان قرارگیریشان در خودرو برای عملکردهای مختلف مورد استفاده قرار می گیرند. کالیبراسیون سنسورهای مورد استفاده در سیستم بینائی نیز متناسب با نوع سنسور و مسیر مورد نظر متفاوت میباشد. کالیبراسیون دوربین شامل تخمین پارامترهای ذاتی و بیرونی دوربین میباشد. پارامترهای ذاتی شامل طول کانونی، مرکز نوری دوربین و اندازه تصویر است. پارامترهای بیرونی شامل Yaw ،Pitch و Roll است که می تواند یک ماتریس چرخش R و بردار انتقال را نیز ایجاد کند. پارامترهای داخلی برای تعیین رابطه بین

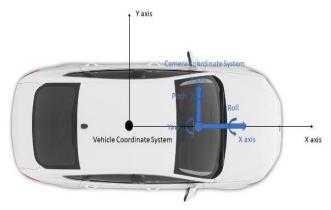

• دانشًــکده ُفنـی و مهندسـی شـرق گیلان

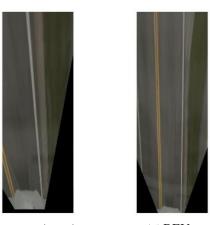
- 20 & 21 Nov. 2019
- Faculty of Technology and Engineering- East of Guilan

مختصات دوربین و مختصات پیکسل هستند. پارامترهای بیرونی برای تعیین رابطه بین مختصات تصویر دوربین و مختصات دنیای واقعی است. برنامه کالیبراسیون دوربین توسط پردازش تصویر و جعبه ابزار بینائی کامپیوتر در نرم افزار متلب جهت تعیین پارامترهای ذاتی استفاده میشود. در برنامه Camera Calibrator از دوربین با یک میدان دید 95 (FOV) درجه استفاده شده است یعنی زاویهها کمتر از ۹۵ درجه میباشند. سایز مربع در الگوی شطرنجی ۲۹ میلی متر به عنوان هدف کالیبراسیون ارائه شده است. برای نتیجه مطلوب، نیاز به جمع آوری تعدادی عکس میباشد که در اینجا از ده عکس استفاده شده است. پارامترهای بیرونی دوربین در طی تمام آزمایشات متناسب با مکان نصب سنسور در وسیله نقلیه شامل ارتفاع نصب، Roll ،Pitch و Yaw نصب مي باشند كه در شكل (الف)۲-۳ نمايش داده شده است.

شكل (الف)۲-۳: سيستم مختصات دوربين و خودرو

ارتفاع نصب دوربین مستقیماً نسبت به زمین سنجیده می شود، اما زوایای دیگر نیاز به چرخش دستی براساس تصویر BEV دارند. شکل (ب)۲–۳ پارامترهای بیرونی مورد نظر BEV را نشان میدهد. جاده و خطوط باید در دید صحیح BEV موازی با چرخش صحیح و زاویه نصب درست باشد.

شکل (ب)۲-۲: دید BEV قبل (چپ) و بعد (راست) از نصب دوربین با زاویه درست

برنامه کالیبراسیون دوربین ٔ ٔ پارامترهای بیرونی دوربین را استخراج میکند و همانطور که شکل (ج)۲-۳ نشان میدهد، پارامترهای بیرونی برنامه ماتریس نگاشت شده بین مختصات تصویر و مختصات دوربین میباشند. پارامترهای بیرونی مورد نیاز ماتریس انتقال بین مختصات خودرو و دوربین در شکل (الف)۲-۳ نشان داده شده است.

Camera Calibrator '

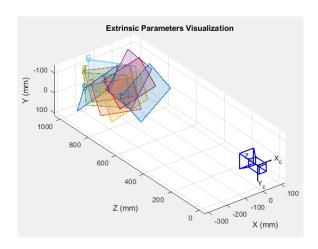

20 & 21 Nov. 2019
Faculty of Technology and Engineering- East of Guilan

• دانشــکده فنـی و مهندسـی شـرق گیلان

شکل (ج)۲-۳: برنامههای بیرونی توسط برنامهها بر اساس مختصات تصویر و مختصات جهانی

۲. ۴- شناسائی و ردیابی خطوط مرزی

در مرحله قبل، محدوده بینائی مورد نظر تعریف شد. این منطقه برای تبدیل تصاویر ورودی به تصاویر با دید BEV معرفی می شود، طوری که یک نمای مناسب و کافی از ناحیه جلوی خودرو و یک نمای جانبی برای دیدن خطوط جهت پیش بینی جاده میسر باشد. نتیجه در شکل (الف)۲-۴ نمایش داده شده است. تصویر با دید BEV به توابع اجازه می دهد که ویژگی و مدل خطوط استخراج شوند. استخراج ویژگی خطوط شامل شناسائی پیکسلهایی است که به خط سفید جاده تعلق دارند و به همراه حذف پیکسل های مربوط به غیر خطوط، در تصاویر با دید BEV که از مرحله قبل استخراج شده است. شناسائی پیکسلهای مربوطه با استفاده از رویکردی که مبتنی بر مشاهدات کنتراست پیکسلها در مقایسه بین خطوط مارک شده و کف جاده میباشد، انجام میگیرد. هدف اصلی این روش تشخیص لبه در یک تصویر میباشد. این تکنیک به این جهت تشخیص لبه انتخاب شده است که ساده و اثر بخش میباشد و مبتنی بر میدان تنش از مشتقات مرتبه اول ساخته شده است و قادر است پاسخی از جهتهای گرادیان را دریافت کند که باعث میشود مقادیر غیر عادی مربوط به جهتهای منحرف شده از جهت خط مورد انتظار را به آسانی حذف کند. از طرفی جهت بهبود تقسیم بندی ویژگی خطوط باید تصاویر با دید BEV از منحرف شده از جهت خط مورد انتظار را به آسانی حذف کند. از طرفی جهت بهبود تقسیم بندی ویژگی خطوط اید تصاویر با دید BEV از میکس میباشد و تابع خط می آرگومان ورودی اضافی، حساسیت خط، یک فاکتور مقیاس غیر منفی را دارد که اجازه می دهد تعریف شود آیا هم می کند که از یک آشکارساز لبه، جهت استخراج ویژگی خطوط استفاده می کند. این تابع همچنین قابلیت دریافت یک آرگومان ورودی اضافی، حساسیت خط، یک فاکتور مقیاس غیر منفی را دارد که اجازه می دهد تعریف شود آیا پیکسلهای درست که اطلاعات مربوط به ویژگیهای خط را نشان می دهد باز می گرداند که در شکل (الف)۲-۴ نشان داده شده است.

شكل (الف)٢-۴: استخراج ويژگى خطوط

در این مرحله امکان ایجاد یک مدل پارامتری از خط شناسائی شده جهت تجسم ویژگیهای استخراج شده در تصویر فراهم می شود. هدف اصلی این مرحله بدست آوردن نمایش سطح بالا و فشرده از مسیر است که می تواند برای تصمیم گیری مورد استفاده قرار گیرد. در این روش از TrindParabolicLaneBoundaries برای یافتن خطوط تابع FindParabolicLaneBoundaries برای یافتن خطوط مرزی استفاده می کند. همانطور که از نام تابع پیداست، مدل ایجاد شده مبتنی بر مدل پارابولیکی است که متناسب با مجموعهای از نقاط مرزی و یک عرض تقریبی است. نقاط مرزی منتخب فقط در صورتی که در مرز قرار گیرند، مربوط به فضای داخلی دید می اشند. مدل پارابولیک نهایی با استفاده از حداقل مربعهای متناسب با نقاط فضای داخلی بدست آمده است. تابع در ورودی، نقاط منتخب را در مختصات وسیله نقلیه از فاز استخراج ویژگیها دریافت می کند و آرایهای از اشیاء ParabolicLaneBoundary را برای هر مدل فراهم می کند. آرایه برگشتی شامل سه ضریب [a b c] از پارابولا مانند معادله چند جملهای درجه دوم علاه است. علاوه بر این، دوام خط، نوع خط، حداقل و حداکثر موقعیت نقطه X مربوط به مرز محاسبه شده را نشان می دهد. سه پارامتر آخر برای رد کردن برخی از منحنیها استفاده شده که می توانند از اکتشافات نا می میشود. در صورت عدم رسیدن به حداقل آستانه مد نظر، خطوط یافت شده رد می شوند. همچنین برای رد کردن خطوط ضعیف، اندازه طول خط معرسید بیشتر از آستانه تعیین شده دیگر باشد. مدلهای خط موجود در مختصات وسایل نقلیه و تصویر با دید BEV و تصویر اصلی که از دوربین برای در حالی که در جادههای متقاطع و جادههایی با انحناء و دور زیاد محدودیتهای چشمگیری مشاهده شده است.

شكل (ب)٢-۴: مدل خطوط

٣- شناسائي وسايل نقليه

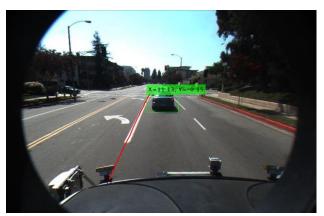
جعبه ابزار رانندگی خودکار و جعبه ابزار بینائی کامپیوتر، انواع آشکارسازهای از پیش آموزش دیده شامل GMM 'ACF و جعبه ابزار بینائی کامپیوتر، انواع آشکار ساز آخر مبتنی بر روشهای یادگیری عمیق هستند که در مقایسه با سایر روشها نیاز به CNN و Faster R-CNN را ارائه می دهد. نتایج حاصل از پیاده سازی آشکارساز GMM در مقایسه با آشکارسازهای ACF در نوزده آزمایش

فیلم ترافیک کوتاه توسط آزمایشگاه رانندگی خودکار نشان داده است که دقیق نمیباشند. بنابراین ACF آشکارساز اصلی در این روش است. در شکل (الف)۲-۵ نتایج حاصل از آشکارساز ACF نمایش داده شده است.

شكل (الف)٢-۵: شناسائي وسايل نقليه

هر چند ردیاب ACF در مقایسه با سایر آشکارسازهای از پیش آموزش دیده کار بهتری انجام می دهد، اما هنوز مشکلاتی دارد. عملکرد آن بهصورت پیوسته برای تمامی شرایط و تمامی فریمها نمی باشد و برخی از فریمها ممکن است برچسبی نداشته باشند. مشکل اصلی دیگر این است که برچسب مستطیل با اندازه خودرو سازگار نیست و ممکن است اندازه آن در فریمهای مختلف متفاوت باشد. در نهایت با اعمال این دو آشکارساز بهصورت همزمان به دو ویدئو متفاوت نتایج نشان داده شده در دو شکل (ب)۲-۵ و (ج)۲-۵ مشاهده می شود که با سرعت بالا و دقت قابل اطمینان محاسبات را انجام داده است.

شكل (ب)۲-۵: نتيجه آشكارساز به ويدئو Caltech-cordova

• دانشــکده فنـی و مهندسـی شـرق گیلان

- 20 & 21 Nov. 2019
- · Faculty of Technology and Engineering- East of Guilan

شکل (ج)۲-۵: نتیجه آشکارساز به ویدئو Caltech-washington

۴- نتیجه و جمعبندی

از بین سه روش مطرح شده برای شناسائی خطوط و محدوده جاده، با توجه به عدم وجود راه حل دقیق جهت شناسایی جاده به همراه جزئیات آن و با استفاده از روشهایی با پارامترهای مختلف، در این تحقیق به روش بینائی ماشین مبتنی بر دوربین مونوکیولار پرداخته شد. در ابتدا با استفاده از برنامه کالبراسیون در متلب، دوربین مونوکیولار کالیبره و سپس با استفاده از دید BEV و نوعی تابع تقسیمبند که براساس تقسیم بیزین کار می کند و همچنین بهرهگیری از مدل خط پارابولیک، خطوط موجود در سطح جاده شناسایی گردید و در انتها با بکارگیری از آشکارساز ACF خودروها شناسایی گردید. با اعمال این روش جزئیات خطوط مورد نیاز برای رانندگی در سطح جاده شناسایی گردید که موجب کمک به راننده جهت تصمیم گیری به موقع و سریع و دقیق می شود.

۵- مراجع

- [1] Amati N, Tonoli A, Bonfitto A; "Combined lateral and longitudinal control for autonomous drivingbased on Model Predictive Control", International Journal of Vehicle Mechanics and Mobility, pp 261-279 (2014).
- [2] Niu M; "10bject Detectionand Tracking for AutonomousDriving by MATLAB toolbox", The Ohio State University (2018).
- [3] Chen, Liang-Chieh et al; "Encoder-Decoder with Atrous Separable Convolution for Semantic Image Segmentation", ECCV (2018).
- [4] Brostow, G. J., J. Fauqueur, and R. Cipolla; "Semantic object classes in video: A high-definition ground truth database", Pattern Recognition Letters. Vol. 30, Issue 2, pp 88-97 (2009).
- [5] Brostow, Gabriel J., julien Fauqueur, and Roberto Cipolla; "Semantic Object Classes in Video: A high-Definition Ground Truth Database." Pattern Recognition Letters (2008).
- [6] Torr, P. H. S., and A. Zisserman; "MLESAC: A New Robust Estimator with Application to Estimating Image Geometry", Computer Vision and Image Understanding. Vol. 18, Issue 1, April, pp. 138-156 (2000).